

Plantenes kraft i juletiden

Plantasjens Plantetrender 2023

Innledning

Siden 2012 har Plantasjen årlig gitt ut rapporten Plantetrender, basert på en forbrukerundersøkelse om planter og hager, samt intervjuer med en rekke eksperter innenfor de nevnte områdene.

Med rapporten ønsker Plantasjen å utforske nordmenns forhold til hagearbeid og dyrking, og hva som er deres hovedinteresse innenfor området. Ettersom rapporten kommer ut årlig er det mulig å følge hvordan ulike trender utvikler seg over tid, samtidig som den viser hvordan forbrukernes interesser og preferanser endrer seg.

I løpet av 2023 vil rapportene som omhandler **plantenes superkraft** bli publisert i ulike perioder, som gir fem ulike perspektiver på temaet:

- **Start det nye året med inneplanter** – Hvordan planter bidrar til økt komfort i hjemmet, på jobb og skolen.
- **Dyrk hvor enn du er** – La deg selv blomstre i kraften av planter i hagen, på balkongen eller på terrassen.
- **Hagens superkraft** – Hvordan livet i hagen skaper energi og gir positiv effekt for helsen, til både oss mennesker og økosystemet.
- **Spiselige planters superkraft** – For livet, helsen, barna og en bærekraftig fremtid.
- **Plantenes kraft i juletiden** – Skap julestemning ved hjelp av planter.

Sammendrag

Plantenes kraft i juletiden

- **Det enkle overtar for det overdådige – julepynten skal nå være nedtonet til fordel for et enklere uttrykk.** I urolige tider fungerer tradisjoner som en trygghet og julen forventes derfor å være viktigere enn noen gang. Som et resultat står vi foran en mer nedtonet jul, hvor vi henter tilbake det "grunnleggende" ved høytiden.
- **Interessen for økologiske juletrær er stabilt.** Samtidig har prisen blitt den viktigste faktoren ved valg av juletrær, i motsetning til i fjor – hvor utseende var den avgjørende faktoren.
- **Julen forblir tradisjonell – men nye trender titter frem.** De tradisjonelle juleblomstene fortsetter å dominere, samtidig er det en økt interesse for grønne planter og forbrukere velger i større grad å supplere de klassiske plantevalgene med nye og mer unike alternativer.
- **For de som vil dyrke om vinteren er det store muligheter for å forlenge plantesesongen.** Blant annet gjennom hydroponisk dyrking og ved å la årets planter stå i hagen til neste sesong.

Metode og demografi

METODE

Rapporten er basert på en forbrukerundersøkelse med et nasjonalt representativt utvalg med 1058 respondenter i Norge. I tillegg ble det gjennomført en rekke intervjuer med eksperter innen planter, trender og interiørdesign, og forskere innen natur og miljø.

DEMOGRAFI

Menn	49%	Barnefamilier	39%
Kvinner	51%	Aleneboende	38%
Annet	0%	Samboere	56%
Storby	31%	Oslo og Akershus	24%
Mellomstor by	30%	Innlandet	8%
Tettsted	18%	Sør-Østlandet	18%
Bygd	21%	Agder og Rogaland	15%
Enebolig	44%	Vestlandet	16%
Rekkehus	13%	Trøndelag	10%
Leilighet med balkong	31%	Nord-Norge	8%
Leilighet uten balkong	10%		
Annen boform	3%		

Intervjuede eksperter

Lisen Sundgren
Herbalist, forfatter og natur- og skogsterapiguide.
Fotograf: Jenny Harrison

Ragnhild Bang Nes
Psykolog og lykkeforsker ved Folkehelseinstituttet.

Veronica Axelsson
Gartner i Plantasjen

Jonny Kvernes
Gartner i Plantasjen.

Dr. Anna Maria Pálsdóttir
Professor og universitetslektor ved Sveriges landbruksuniversitet, SLU.
Fotograf: Jenny Svennås-Gillner SLU.

Kaja Krokan Aasen
Gartner og assisterende butikksjef i Plantasjen.

Armi Kunnaala
Eier og gründer av blomsterbutikk som redder planter, Hävikkikukkakauppa Kukkis.
Fotograf: Jonna Monola

Monica Marcella Kjærstad
Styreleder og prosjekt- og organisasjonsrådgiver i foreningen La Humla Suse.

Sindre Svines
"Plantegutt" på Instagram – Influenser og planteekspert..

Mare Löhmus
Professor ved Karolinska Institutet.

Leena Luoto
Biolog og entreprenør innen hage og natur.

Pirjo Uuttana
Butikksjef i Plantasjen.

Martin Täubel
Professor og forskningssjef ved det finske folkehelseinstituttet, THL..

Johannes Wätterbäck
Forfatter og influenser som blant annet driver bloggen «Farbror Grön»

Mira Pötrönen
Butikksjef i Plantasjen.

Planter er viktig for julestemningen

- Å fylle hjemmet med planter i julen gir varme og farger som ellers er fraværende i vinterhalvåret. Hele 42 prosent av nordmenn mener at juleplanter er den beste måte å skape julestemning på. Fem av ti (48%) mener at juletreet er det som skaper den beste julestemningen.
- I tillegg til å dekorere hjemmet med planter i juletiden, er julelys populært for å skape en herlig og passende atmosfære. 46 prosent av nordmenn mener at innendørs belysning er det viktigste som skal til for å skape julestemning. Når man tilbringer mye tid innendørs i de kalde og mørke månedene, blir innemiljøet ekstra viktig.

5 av 10
nordmenn mener at
juletreet skaper den
beste julestemningen i
hjemmet

Det overdådige tones ned til fordel for enklere juledekorasjoner

Julen er mer nedtonet i år, og den amerikanske Disney-julen blir lagt til side. Det overdådige, glitrende og storslåtte uttrykket erstattes av en mer spartansk og tradisjonell jul i 2023.

”I noen år fremover vil julen bli mer nedtonet. Glitter, gull og sølv blant julefargene tones i år ned, og erstattes med en enkel julestjerne. Nordmenn ønsker det rolige og enkle, og ber nå om den gammeldagse rødgranen i stedet for den moderne kongegranen.”

Veronica Axelsson
Gartner i Plantasjen

Lukten av juleplanter vekker gode minner

- Lukten av jul bringer frem minner fra barndommen. I julen er det vanlig å fylle hjemmet med lukter som gran, nellik, appelsin og sitron. Dette er dufter som for mange er sterkt knyttet til minner fra barndommen.
- Det er også dufter som bidrar til å gi en rolig sinnstilstand, som kan være en av mange grunner til at de er populære å bruke i juletider.

Dr. Anna Maria Pálsdóttir, professor og universitetslektor ved Sveriges Landbruksuniversitet, SLU:

”Det er naturlig å reagere på lukter, og det kan ikke kontrolleres. Jul er sterkt assosiert med duft, og for enkelte kan lukter fremkalle både positive og negative minner. Det man forbinder med dufter kan knyttes til en kulturell kontekst – de duftene som vi i Norden generelt forbinder spesifikt med jul, kan i andre kulturer snarere være knyttet til hjem, familie og god mat.”

54%

nordmenn mener at duften av en plante eller blomst vekker minner hos dem

Juletreet er viktig for nordmenn

”Juletreet er et samlingspunkt for familien”

”Juletreet symboliserer at det endelig er jul, og lukten av gran”

”For meg skaper juletreet indre ro og fred”

”Juletreet vekker barndomsminner, med familien som samles, åpner gaver og tilbringer tid sammen”

”Juletreet er en vakker tradisjon og minner oss på at jul og nyttår er rett rundt hjørnet, og at et nytt kapittel i livet begynner”

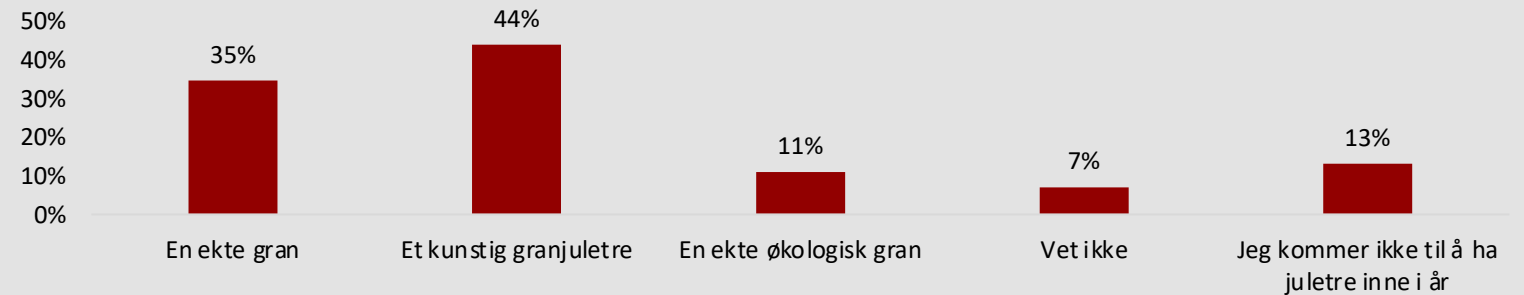
31%

av nordmenn
planlegger å kjøpe
treet minst tre
uker før jul

Ekte gran er mer populær blant den yngre generasjonen

- Stadig flere nordmenn planlegger å ha et kunstig juletre i stedet for et ekte (44%).
- Å velge ekte gran er mer populært blant de yngre generasjonene. Av de i alderen 18 til 29 år planlegger 38 prosent å ha et ekte juletre, mot 27 prosent av de over 60 år.
- De fleste juletrekjøp vil foregå rundt Lucia. Det er mange faktorer som påvirker når treet kjøpes, ikke minst stress. Stressede personer har høyere sannsynlighet for å kjøpe juletreet tidligere enn de som sjelden føler seg stresset. 14 prosent av de som føler seg stresset planlegger å kjøpe juletre minst én måned før jul, mot 9 prosent av de som sjelden føler seg stresset.

Hvilke av følgende typer juletrær tror du at du kommer til å ha innendørs i hjemmet ditt i år?

Stadig flere nordmenn ønsker seg et økologisk juletre

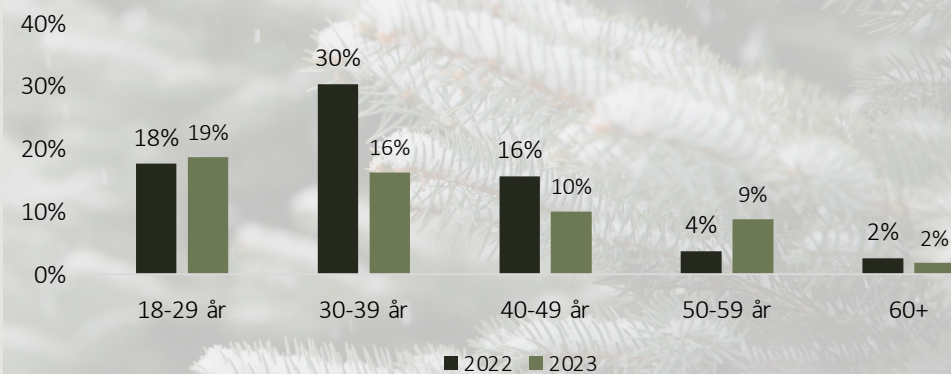
- Det er ulike behov hos aldersgruppene når det gjelder ekte økologiske juletrær. Andelen som ønsker ekte økologiske juletrær har fra i fjor økt blant de yngste aldersgruppene og de mellom 50 og 59 år – mens den har gått ned hos de mellom 30 og 49 år.
- At juletreet er økologisk er i hovedsak viktig for den yngre aldersgruppen, der 19 prosent planlegger å kjøpe et økologisk juletre. Forbrukere i alderen 30 til 39 år var tidligere de som i størst grad planla å kjøpe et ekte økologisk juletre, men i år er planene endret.

”Vi har alltid fått spørsmål om hvor juletrærne kommer fra og hvilket opphav de har, og generelt ser vi en økende etterspørsel etter økologiske juletrær. Det er ikke en stor etterspørsel, men det er en økende trend. Juletrealternativet er ganske nytt, men det er nok en trend som vil øke.”

Kaja Krokan Aasen
Gartner og assisterende butikksjef i Plantasjen

Andel som planlegger å kjøpe ekte økologisk gran

Sikre julefølelsen – også i mindre hjem

- **Stuegran** – et mindre alternativ til juletreet. Grantrærne er spesielt populært blant de i alderen 18 til 29 år, hvor 16 prosent oppgir at det er en favoritt. Aldersgruppen består også av en del av befolkningen som bor på mindre areal, og da passer stuegranen perfekt!
- **Også allerede eksisterende planter i hjemmet kan pyntes til jul.** Planteekspert og influencer Sindre Svines, gir råd om å pynte grønne planter, som monstera med julelys – for et festlig alternativ til det klassisk juletreet.

Sindre Svines, "Plantegutt" på Instagram – influencer og planteekspert, gir tips om julestemning:

"I år blir det ikke juletre hjemme, da jeg ikke har plass. I stedet skal jeg pynte mine største planter, som monstera med julelys. Det er en fin måte å komme i julestemning for alle som bor i mindre hjem"

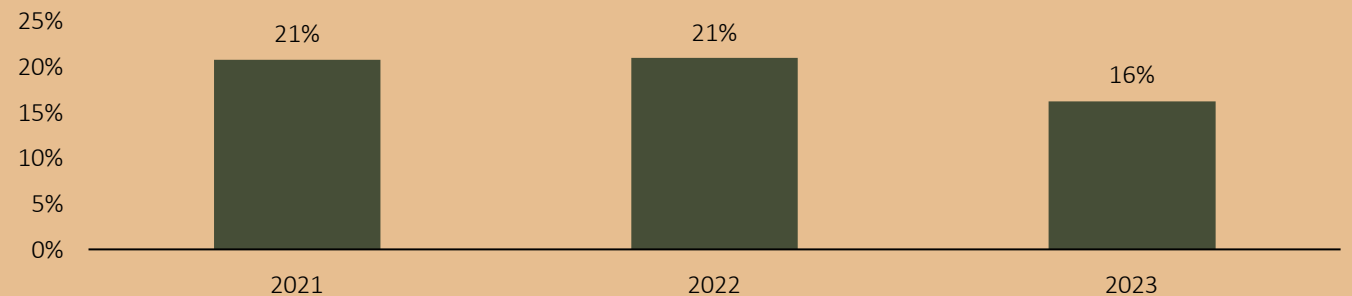

Valg av juletre – et spørsmål om pris

- I år prioriterer nordmenn pris fremfor utseende, når de skal velge juletre. Utseende, som var den viktigste faktoren tidligere år, er nå byttet ut med prispokus. 16 prosent av nordmenn synes utseende er det viktigste når de skal velge juletre, mens 19 prosent mener prisen er viktigst.
- Andelen som oppga at juletreets utseende er det viktigste har gått ned de siste årene. I år oppgir 16 prosent at de skal ha gran på grunn av utseende, mot 21 prosent i 2021.

Andel som oppgir at utseende til juletreet er viktigst

Forleng gleden ved dyrking – vinterså plantene dine!

Å dyrke selv i de kaldere månedene er populært i Norge. 27 prosent oppgir i årets forbrukerundersøkelse at de dyrker spiselige planter om høsten og 7 prosent dyrker spiselige planter om vinteren.

En måte å dyrke på i de kaldere månedene er å vinterså avlingene dine. Det er mange fordeler med vintersåing, en av dem er at du forlenger vekstsesongen. Noe både planteentusiaster og hobbydyrkere kan sette pris på, og få mye ut av.

27%

av nordmenn
dyrker spiselige
planter om høsten

Eksperten Veronica Axelsson tipser om vintersåing:

”Du kan vinterså stort sett alt fra salat til dill, koriander og sommerblomster. Vintersådde planter er klare fra start, da de allerede er vant til den kalde vårluften. En annen fordel er at du slipper den kjedelige jobben med å bære pottes inn og ut mellom sesongene.”

Veronica Axelsson
Gartner i Plantasjen

Dyrk hydroponisk i vinter

- Hvis boligen føles liten og du mangler tilgang til hage eller balkong, finnes det mange andre muligheter for å forlenge vekstsesongen. Det er fullt mulig å dyrke i vinduskarmen eller dyrke direkte i vann – også kjent som hydroponisk dyrking.
- De aller fleste planter trenger ekstra lys for å ha det bra i vintermånedene. Derfor er det viktig å huske plantebelysning for å lykkes med dyrkingen.

Eksperten Veronica Axelsson tipser!

”Hvis du ønsker å dyrke innendørs i vinterhalvåret, er det et godt alternativ å dyrke hydroponisk i vann – det kan du gjøre på kjøkkenbenken eller i kjøkkenvinduet med god belysning. Det er mulig å kjøpe ferdige sett, men du kan også lage dine egne hydroponiske dyrkninger med plastboks og et lokk med hull i som du kan senke plantekurver i.”

En fargerik hage, også om vinteren

- Stadig flere ønsker en hage som også er vakker om høsten og vinteren. Det henger trolig sammen med at stadig flere lærer om vintersåing. Med økt kunnskap blir flere interessert, og ønsker å ha en vakker hage, også i de kaldere månedene.
- Skap et vakkert utemiljø med belysning og vinterplanter. En vinterhage kan lages både ved å dyrke kuldebestandige planter, men også ved å tilføre belysning i den eksisterende hagen. Lys skaper et vakkert miljø.

«Det er populært å lyse opp trær med pene stammer nedenfra om vinteren. Å benytte underlys blir mer og mer vanlig. Du kan også plante vrihassel, som er spesielt vakker om vinteren når snøen kommer og legger seg på trær og planter.»

Veronica Axelsson,
gartner i Plantasjen

Grønt er det nye røde denne julen

Når det gjelder juleplanter ser vi to parallelle trender – økt interesse for grønne planter, og økt interesse for alternative juleplanter i tillegg til de mer tradisjonelle variantene.

Ekspert Kaja Krokan, gartner og butikksjef i Plantasjen, ser en økt interesse for juleroser. Begonia vokser også i popularitet, selv om det ikke er forventet at den konkurrerer med de mer tradisjonelle juleplantene.

Ekspert Mira Pötrönen, butikksjef i Plantasjen, gir råd om å blande blomster med grønne planter for å skape et mer originalt blomsteroppsett. En måte å forlenge julefølelsen på er å plante julerosen når jula er over, da den trives godt i kulden.

Nordmenn verdsetter tradisjonelle juleplanter

Julestjernen fortsetter å toppe listen over nordmenns favoritt når det gjelder juleplanter. 30 prosent av nordmenn har planten som favoritt, som utgjør en nedgang på to prosentpoeng siden i fjor. Amaryllis forblir på andreplass og har økt med 2 prosentpoeng i popularitet.

Blant yngre forbrukere er stuegranen den nest mest populære juleplanten, og blant de eldste topper julestjernen listen. Det tyder på at de eldre er mer tradisjonelle i sine valg, mens stuegran sannsynligvis vil fungere som en erstatning for juletreet hjemme hos de yngre.

1. Julestjerne (30%)
2. Amaryllis (14%)
3. Svibel (12%)
4. Julerose (12%)
5. Azalea (9%)
6. Stuegran (8%)
7. Julekaktus (6%)
8. Sedertre (2%)

